

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

באר חפרה שרים

ילקוט מתורת רבותינו הקדושים זע"א בפרשת השבוע

הטובה שהיתה למשה משילוח המרגלים

שְׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים (יג. ב) הנה איתא בחז"ל על המובא בסוף פר' בהעלותך 'אלדד ומידד מתנבאים במחנה משה מת יהושע מכניס את ישראל לארץ, א"כ באמת היה שילוח המרגלים לטובת משה רבנו, שאם היה נמנע מלשולחם היו מיד נכנסים לארץ ויהיה מוכרח משה למות בטרם כניסתם לארץ' על ידי יהושע והיה מוכרח משה למות תיכף, אבל עתה אחרי שילוח המרגלים חי משה עוד ארבעים שנה.

(לקוטים יקרים מהרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע)

המרגלים והעם נשארו ומתו במדבר יחד עם משה רבינו

שְׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים וְיִתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן (יג. ב) לפי הפשט הפשוט יש לפרש 'לך', היינו 'לך' ממש, כי כבר ידוע שמאת הש"י היתה נסיכה בלתי בוא משה אדונינו לארץ ישראל, יען כי גדלה מדינתו ממדינת ארץ ישראל, בבחינת ה'דעת'. והנה גם דורו היו דור דעה נאספו עמו במדבר עד אשר יבוא מורה צדק ויתנהג העולם בבחינה עליונה נוראה מאד, ואז יבוא משה אדונינו עם אותו 'דור דיעה' שלו (רב"ר פ"ב ט') ואכ"מ להאריך. וז"ש היודע תעלומות 'שלח לך אנשים' שתשלח את האנשים 'לך' ממש, שעל ידי השליחות הלו יתגלגל הדבר ש'ישלחו לך', היינו שיאספו עמך במדבר, וזה השליחות יגרם זאת ברוך היודע תעלומות.

(אגרא דבלה)

העולה במדריגות גבוהות צריך שמירה יתירה לבל יפול

שְׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים (יג. ב) אמרו חז"ל 'שלח לך' לדעתך כי בוודאי היה משה רבינו צריך לבחור באנשים צדיקים כדי שלא יטעו ח"ו, וכאשר כן עשה באמת, וכדברי רש"י ז"ל על הפסוק 'כולם אנשים' דבאותה שעה כשרים היו. וא"כ לכאורה קשה אם גדולים היו באמת איך יצא להם מכשול כה גדול ובאו לידי טעות? אלא הענין הוא אדם העולה ממדריגה למדריגה הרי כל מה שעולה למדריגה יותר נעלה צריך כמובן יותר חיזוק שלא יבוא ח"ו לידי נפילה, משל למה הדבר דומה לסולם כפול ופתוח המוצב ארצה, והנה כאשר הסולם פתוח הרי רגליו עומדים ברחוק מקום זה מזה, והנמצא מצד זה של הסולם הרי הוא רחוק מהצד השני היינו הנמצא בצד הקדושה נמצא רחוק מהסטרא אחרא רח"ל, אבל כל מה שמתחיל לעלות בשליבות הסולם הרי הוא מתקרב יותר ויותר אל הצד השני וממילא הוא גם נמצא קרוב יותר ליפול להצד השני ובכן אז צריך שמירה יתירה שלא יבוא לידי נפילה דסופו מי ישרונה.

ואכן בענין זה טעו המרגלים ובאו לידי נפילה בו בזמן שלא היו עדיין ניצבים ומחוזקים די צרכם, כי הם חשבו לעלות למדריגות גבוהות, ורצו לתקן חטא האדמה בעת ה'בריאה' שלא צייתה לצו ד' לעשות 'טעם העץ כפרי' לכן 'יכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד' היינו שהזמורה והענבים יתאחדו ולא יהיה פירוד ביניהם אלא שיהיה 'טעם עץ כטעם פרי' אבל מה שקרה בפועל הוא 'וישאוהו' שהם באו מזה לידי התנשאות, וזה גרם להם

במוט שיתמוטטו ויפולו אחור, ושוב 'בשנים' הם חזרו למקומם הראשון להיות הפירוד בין שניהם כבראשונה.

(מרו"ק רבינו מרדכי זי"ע)

אם אדם מתאווה מאוד לדבר מסוים סימן שאין בזה כל מצוה

שְׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים (יג. ב) כתב ברש"י 'לדעתך, אני איני מצוה לך, אם תרצה שלח', הנה ידוע שכל מעשה האדם כולל גם דברי הרשות הם או מצוה או עבירה דצדיק האוכל לשובע נפשו שיהיה לו כח לעבוד את ה' אזי למצוה יחשב לו, ואילו האוכל למלאות תאות נפשו היא בגדר עבירה, וכן בשאר דברי הרשות אחר כוונת הלב הן הן הדברים. והנה בדברי הרשות לא הגבילה התורה כמה הוא די סיפוק וכמה יותר מן הסיפוק, כי לא כל אנפין שוין, ולא כל הגופים שוים, אמנם אם האדם רואה שמתאוה מאד לדבר ידע כי זהו תאוה רעה ולא מצוה והוא 'שלח לך' עניני הרשות כמ"ש רש"י על 'לך לך' להנאתך ולטובתך, שצריך לשלחם, 'שלח לדעתך', היינו לשקול בפלס דעתך, ההכרח והסיפוק, כי בענינים אלו אני איני מצוה לך, פ"י שלא הגבילי בתורתי גדר בזה, אמנם אם תרצה שלח אם תתאוה ותרצה מאד לדבר אז שלח אותו הלאה, כי לא מצוה היא.

(ימי זכרון, הרה"ק רבי חיים אברהם דרדלי ממקליב זי"ע)

מדוע לא נכתב 'וירגלו'?

שְׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים וְיִתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן (יג. ב) פ"א התלוננו מהנהלת יח"ל להגה"ק מהר"ם שפירא מלובלין כי ה'גובה' של הקופות של יח"ל בעיר לוד' מתנהג ברחבות גדולה וכנראה שהוא מועל בקדשים, נענה הגה"ק מלובלין ואמר בדרך צחות: בבקשה ממכם אל נא, ראו נא מדוע כתוב בתורה בשילוח המרגלים 'שלח לך אנשים ויתורו' הרי מוטב היה אילו היה כתוב הלשון 'וירגלו'? אלא שהתורה הרי היא נצחיות, ורצה הש"ת לרמוז כי כל פעם כאשר שולחים 'גובה' או 'משולח' יש לשלוח אנשים כאלו 'ויתורו' [מלשון יתרון] היינו שיוותרו וישאר גם עבור הקופה ולא יקחו לעצמם הכל, ונענה הרב זצ"ל ואמר אכן ידוע אני כי ה'גובה' של לוד' מכניס לקופת הישיבה סכומים גדולים הרבה יותר מכל הגובים שבערים אחרות. ומה רע בזה שהוא מתנהג כגביר אם בסופו של דבר קופת הישיבה מרוויחה סכומים גדולים...

שלחק השי"ת תרין נקודות מג' נקודת הסגור' שבכל מקום בחיבת 'בן' ועשה מהם שָׂא תחת היו"ד' ונשאר בחיבת ב"ן נקודה אחת חירק וזהו 'בן' - יהושע בן נון.

ב' עצות לזכות לארץ ישראל

ויקרא להושע בן נון יהושע: ויבא עד חברון (יג. טז, כב) כתב ברש"י: התפלל עליו ק-ה יושיע מצעת מרגלים. והנה להג' (פסוק כב) 'ויבא עד חברון' מפרש רש"י 'כלב לבדו הלך לשם' ונשתטח על קברי אבות וכו' ואמר על כך האדמו"ר הרב הקדוש רבי שמעון נטע מלעלוב בשביל זי"ע לזכות לארץ ישראל צריך שני עצות: רבי, והשתטחות על קברי אבות. רבי - משה התפלל על יהושע. וקברי אבות - כלב נשתטח על קברי אבות. ואמר שאמנם משה רבינו אין אתנו כיום אולם

גליון מס' 491 פרשת שלח ה'תשפ"ה

בית הכנסת לתורה ולתפילה שטפנשט
כולל אברכים לעיון - לפנה"צ
כולל אברכים לתורה - אדו"ע
רחוב מרשיל 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנשט
ניו היילם
מנות הת"ת
מכירת ש"ס קטנה כלל חסידות
ה'תש"פ, אלעד

בית שטפנשט - גבעתיים
בית המדרש שטפנשט
גבעתיים
כולל אברכים - בית מדרש
"מרכז מרגלים לנשקם"

הכנסת אורחים ואש"ל ברוטנא
לקבוצות ויחידים - בחינת מראש
מחנה קבר האדמו"ר הראשון שטפנשט
רח' אלוניא 2 ש"ס מאקור אישי - רומניה

מקוה טהרה
מפעל קמחא דפסחא
עור וסיוע לנשפחות ברחוב בני
הדעות והשקפות השנה.

אור מתורתו
ש"ע יתור ברחוב הארץ, בני חיוק
ועירי יחידות לעם שבשדות, בחשתינות
גדולי המשינים ומכיר הרבים

הספירה התורתית ומוזיאון
להנצחת יחידות ומוזיאון
וזכר הצדיקים שטפנשט.

מכון תורני
"תורת אמת" שטפנשט
להוצאת כתב רבותינו הקדושים
לבי שטפנשט - רח"ו - והחבר רומניה.

מפעל האנציקלופדיה
לחבשי רומניה

מספרי המכון ניתן להשיג
במשדרי המוסדות:
- אנציקלופדיה מילית שבמלכות בית דוד ח"ו
- אמות - שטפנשט
- שש קדוש - רח"ו
- מכתב ימים - נסן
- ענין אבות:
- ח"י ענין בריית מלוי,
- ח"י ענין הלאה,
- ח"י ענין נישואין ונעוה טאני,
- ח"י ענין פירוש תנ"ך וקביעות חסידות חיל
- ח"י ענין - חסידות ולימוד
- כנור של שבת - נגני שטפנשט מתיקים
אלהם עם שני הסיקים

י"ל על ידי מכון
"תורת אמת שטפנשט"
הצטרפו לקבוצת הגליון כל שבוע
בדוא"ר: 7172759@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

אשת חיל מי ימצא
לזכר נשמת הרבנית הצדקנית
גדולה במעשיה ודגולה בהלכותיה

הרבנית פרידה טוביאס ע"ה
א"ח מרן הגה"צ מוהר"ש טוביאס זצ"ל
אב"ד ק"ק פיאטרא ניאמץ
אשר אוצרות נגני מכונינו "תורת אמת"
מושתיים על אדני שמירתה את אוצר
כתבי מרן זצ"ל כתבי ברוטנא ונאחז"ק
ובחכמת ליבה דאגה לנעוה למען יעמוד
לימים רבים

נלב"ע בשבוע טוב ביום י"ז סיון תשנ"ו
זכות צדקתה תעמוד לעד

ברוך דיין האמת
לזכר נשמת האי חסיד האי עניו
משמח אלקים ואנשים
מקוראיו הקבועים והנאמנים
של גיליונינו "באר בשדה"

הרה"ח יצחק זאב שיפמן ז"ל
בהרה"ח פסח ז"ל
נלב"ע בשבוע טוב ביום י"ז סיון תשפ"ה
ת.נ.צ.ב.ה.

מדוע מנוקד שמו של אבי יהושע 'בן' נון?

למטה אפרים הושע בן נון (יג. ב) ידוע שנתקשו כל המפרשים למה נכתב בכל מקום בן בחיריק ודברי בעלי הפשט ידועים, ושמעתי מדברי אדמו"ר הרב הק' מהר"ע זצ"ל והרי מלובלין צוק"ל שאמר בשם זקנו, דידוע מה שאמרו רז"ל (ב"ר פמ"א א') שהיו"ד של 'שר' נתרעמה עד שצירפה הקב"ה ליהושע והנה היו"ד של 'שר' לא היה לה ניקוד! ומהיכן נתהווה ניקוד ביהושע, אלא

היה נתקן הכל לדורי דורות וסיים
ה'בית אהרן' וגם עתה שייך כל
הפרשה שלח לך אנשים' היינו
שאפשר לתקן וכו'.

(בית אהרן)

איזו מחשבה רעה מצרפים למעשה?

וַיִּלְכוּ וַיָּבֹאוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן
וְאֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (יג. כו)
כְּתַב בְּרִשְׁיָה הֶקֶל 'להקיש הליכתן
לביאתן מה ביאתן בעצה רעה
אף הליכתן בעצה רעה' אם כן
קשה והלא לעיל פסוק מ' אמר
רש"י 'ואותה שעה כשרים היו?'
ברם, אמרו חכמינו מחשבה טובה
הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה
מחשבה רעה אין הקדוש ברוך
הוא מצרפה למעשה, ואלא מה
אני מקיים 'הנה אנכי מביא רעה
אל העם הזה פרי מחשבותם'
מהשבה שעושה פרי הקדוש
ברוך הוא מצרפה למעשה.
(קידושין מ') לפי זה יוצא שבשעה
ששלח משה רבינו את המרגלים
אף כי הליכתם היתה מלכתחילה
בעצה רעה הרי עדיין לא צורפה
המחשבה הרעה אל המעשה,
ועל כן כשרים היו באותה שעה,
אבל עכשיו לאחר שכבר הוציאו
לפועל את מחשבתם הרעה היינו
מחשבה שעשתה פרי הרי כבר
צורפה המחשבה אל המעשה
וזהו 'להקיש הליכתן לביאתן'.

(הרה"ק האמרי אמת מגור ז"ע)

אותו הכותל המערבי ואותו המכפלה ישנם
אתנו גם היום.

דרך ה' איך להכניע את הרע אל הטוב

עַל־זֶה פָּנַגְב וְעַל־יָתֶם אֶת הָרָה: וְרֵאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ
מִזֶּה הוּא (יג. יז) הרה"ק רבי לוי יצחק מאוויזערנא ז"ע
פירש בספרו 'בך יברך ישראל' את הפס' 'עלו זה
בנגב' וגו' 'וראיתם את הארץ מה הוא' שנרמז בזה
דרך ה' איך להכניע את הרע אל הטוב ובוה 'טעמו
וראו כי טוב ה' (תהלים לד. ט) דנגב רומז לחכמה,
כדאיתא (ב"ב כה) הרוצה שיחכים ידרים וזהו 'עלו
זה בנגב' וגו' 'וראיתם את הארץ מה הוא' שזהו
ע"י שיתבונן אדם בחכמה על עניני הארצות, מה
תוצאותיהם ויראה שהכל הבל הבלים, ע"כ. ולפי'
יש לפרש מה שכתב רש"י עה"פ 'שלח לך לדעתך'
כו' ד"ל שנאמר זה לא רק כלפי המרגלים שישלחם
משה רבנו לדעתו כי אם גם כלפי בני"ה היות שגם
בני"ה לא רצו להכנס לא"י והיו אומרים שתקשה להם
העבודה כשיבואו לא"י מחמת שכשהם במדבר אינם
צריכים לעבוד את השי"ת בדברים הגשמיים, מאחר
שכל צרכיהם הגשמיים יורדים להם מן השמים 'מן
'שלי' רבאר', ובכל טעם שהם חפצים בו. ואילו
בא"י יצטרכו לעסוק בעבודה ארצית וגשמית, ומתוך
כך להתעלות לרוחניות כענין 'לעבודה ולשמירה' וזהו
'שלח לך' לדעתך שיהיו בדעה כשלך, להעלות את
הגשמי לרוחני דכמו"כ תהיה דעת בני"ה לעלות לא"י
ולהעלות שם את הגשמי לגבוה ולא יחשבו על קושי
עבודתם מאחר שהאמת היא שכבר נכבשה הארץ
לענין זה עוד מימי אברהם אבינו כדאיתא בנגמ' (כ"ב
ק. עה"פ (בראשית יג. י) 'קום התהלך לארצה ולרחבה'
כדי שהא נוח לכבוש לפני בניו ד"ל שזהו גם
לענין שיתעלה הכל לרוחניות ולא יוכלו הכנענים
לטמאותה ולהורידה אל הגשמיים.

(עקבי אבירים - סאדיגורא)

גם ענווה יתירה אסורה

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה הַחֹשֶׁעַ בֶּן נֹון יְהוֹשֻׁעַ (יג. יז) איתא
בשם רבינו הק' הרבי ר' מנדלי מרילמונד ז"ע, הדנה
התרגום יונתן מתרגם להא' פסוקא: 'וכד חמא משה
ענותותיה קרא משה להושע בן נון יהושע ואמר
י-ה יושעך מעצת מרגלים! ונשאלת השאלה מה ענין
ענותותיה לברכה הזאת, אלא שבגלל שהמרגלים
השתמשו בודאי גם בנמוקים של ענווה, ירא משה
שמא מתוך ענותותיה הרבה ימשך יהושע אחרי
נמוקיהם אלה, כמו שמצינו בנגמ' 'ענותותיה
של ר' זכריה החריבה את ביתנו' ולכן ברכו י-ה
יושיעך מעצת מרגלים.

(אהל יעקב - הוסיאטי)

הוראה לבאים להתפלל על הקברים

וַיָּבֹאוּ עַד קִבְרוֹן (יג. ט) פירש"י ז"ל: כלב לבדו הלך
שם[לחברון] וגשתח על קברי אבות כו' מקובל איש
מפי איש מהרה"ק ר' שלמה מקארלין ז"ע שבאם
באים על קבר אבותיו או על קבר של איזה צדיק אז
יעמד על פתח בית החיים ויאמר כך: 'אולי הנפש
של הצדיק שבאתי על קברו אין כעת בקבר, אז אני
מדליק נר בעת התפלה עבור הנשמה ראשונה שתגיד
לאבותיו או להצדיק שבאתי אני פב"פ להתפלל על
קברו' ואזי ימהור הנשמות שכל אחת רצונה להקדים
את חביתה להודיע להצדיק מי שבא על קברו.

(שמע שלמה)

המרגלים רצו לתקן חטא אדה"ר

וְהַיָּמִים יָמֵי פְּתוּרֵי עֲנָבִים (יג. ט) אמר רבינו הק'
ה'בית אהרן' מקארלין ז"ע כי אז באותה העת הגיע
זמן בכורי הענבים היינו תיקון ענין אדה"ר בעץ
הדעת, כי י"א שעץ ענבים היה, כי בוודאי אם היו
דור המדבר עושים כפי אזהרת משרע"ה בוודאי

בזה שאמרו 'וכן היינו בעיניהם' כי הרי למה להם
לדעת איך הם נחשבים בעיני זולתם.

(שיח שרפי קודש)

'טובה הארץ מאד מאד' - 'מאד מאד הוי שפל רוח'

טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד (יד. ז) פעם בא יהודי אחד
בפני הרה"ק רבי משה מלעלוב זיע"א ואמר לו
שארץ ישראל לא נשאה חן בעיניו! הרבי הסביר לו
כי הנה בתורה נאמר 'טובה הארץ מאד מאד' ובפרקי
אבות נאמר 'מאד מאד הוי שפל רוח', וזה אחד כנגד
השני. דהיינו, מי שזוכה ל'מאד מאד' שבאבות, זוכה
ל'מאד מאד' שבתורה ורואה בשבח הארץ.

(פרי קודש הילולים)

שלא להתיירא מהצללים המפחידים

סֵר צִלִּים מִצִּלָּהֶם (יד. ט) הרע המצוי בעולם אין לו
באמת שום זכות קיום לכשעצמו ולא נברא אלא
כדי לתת בחירה לאדם שיהא לו מה להילחם בו
ולהתיירא מפניו, ברם משתגבר האדם על הרע
וכובשו הריהו נוכח לראות שאיננו ולא כלום, משל
לאדם המהלך יחידי בלילה ונדמה לו שהוא רואה
מרחוק דמויות אימים המפילות עליו פחד וזוועה,
וכשהוא מתחזק ומתאזר עוז להתקרב לשם הריהו
נוכח לראות כי אין אלה אלא צללים שאין בהם ממש
ואין בכוחם לעשות מאומה. והנה יהושע וכלב גם
הם אמרו כך רק דמיון נדמה להם כי ראיתם שם
ענקים וערים בצורות בשמים, כי כאשר רק תתאזרו
בבטחון ובעוז להתקרב אליהם או אז תיווכחו לראות
שאין אלו אלא צללים בלבד, אשר גיוגו ויעלמו עם
המגע הראשון וזהו 'סר צלם מעליהם' אם 'וד' אתנו
אל תיראום'.

(שפת אמת)

המרגלים חסו על ביטול תורה שיהיה בכניסתם לארץ

וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עָלוּ עִמּוֹ אָמְרוּ לֹא נִכְלָ לָעֲלוֹת (יג. יג)
(לא) כתב הגה"ק בעל החידושי הר"מ ז"ע שיתכן
לומר שהמרגלים התכוונו לטובתם של ישראל לבה
כיון שראו שבני"ה עומדים במצב טוב מאוד, לומדים
תורה ממשנה רבנו ע"ה, ואין להם שום טרדה
מטרדות עוה"ז, לא ממזון ולא מכסות, רק כולם
עוסקים בעבודת השי" וניזונים לחם מן השמים,
לכן חסו על ישראל שיכנסו לארץ ויהיו שם נטריים
מעבודת האדמה ויתבלו מתורתם, לכן סיכנו עצמם
לטובת הכלל ופעלו שנתעכבו בני"ה במדבר ארבעים
שנה ונזונו לחם מן השמים. אך אעפ"כ לא היה זה
לרצון בשמים, כי למה לתת עצות להשי"ת בהנהגת
העולם, כי הלא כמו שרצוים בשמים זהו לטובה.

(חידושי הר"מ)

"לך אל נמלה עצל"

וְהָיָה בְּעֵינֵינוּ פְּתָנִים וְכֹן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם (יג. לג)
וכתב ברש"י: שמענו אומרים זה לזה נמלים יש
בכרמים כאנשים'. ולכאורה צריך ביאור הלא בפסוק
נאמר 'חגבים' ומה ראה רש"י לומר 'נמלים'? ברם,
הרי אמר הכתוב "לך אל נמלה עצל ראה דרכיה
וְחִקְסָם" (משלי ג. ח) כלומר מן הנמלה אפשר ללמוד
שיצד יקבל אדם על עצמו עול מלכות שמים, וכיון
שהמרגלים פרקו מעליהם את עול מלכות שמים
הזכירו להם את הנמלה.

(קדושת לוי)

אל תיראה את עצמך כל כך קטן...

וְהָיָה בְּעֵינֵינוּ פְּתָנִים וְכֹן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם (יג. לג) אמר
הרה"ק ר' דוד זצ"ל מקאצק שחטא המרגלים היה

באר בשדה - שטפונשט

מלחמה לה' בעמלק מדור דוד

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים
מתוך מפעל "סגולות מלכים" ^(הוצאת) הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא
כשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי וחודשי השנה דבר יום ביומו
מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולות מלכים

סגולות להנצל בעת מלחמה

וכי תבואו מלחמה בארצכם על הצד הצורך אתכם והרעותם בחצוצרות
וזכרתם לפני ה' אלוהיכם ונושעתם מאויביכם (כהעלותך י ט)

רמז למלחמת גוג ומגוג העתידה לבוא לימות המשיח (ספרי פיסקא עה) 'תבואו מלחמה': בגימטריא 'במלחמת גוג'. (בעל הטורים)

סוס מוכן ליום מלחמה ולה' התשועה.

(משלי כא, לא)

סוס מוכן ליום מלחמה ולה' התשועה. נסמך לענין
מה שהזכיר למעלה כי אין חכמה לנגד ה', ועתה יאמר
כי שקר הגבורה לתשועה כנגד הגזירה, ואין התשועה
בלתי לה' לבדו. וביאור ענין סוס מוכן ליום מלחמה, כי
חייבין בני אדם להשמר לנפשותיהם ולהכין סוס וכלי
זין ליום מלחמה, והשי"ת יושיע ויחן את אשר יחן.

(רבנו יונה על הפסוק)

בזכות שערים העוסקים בתורה

א"ר יהושע בן לוי מאי דכתיב עומדות היו רגלינו
בשעריך ירושלים, מי גרם לרגלינו שיעמדו במלחמה,
שערי ירושלים שהיו עוסקים בתורה.

(מכות י, א)

בזכות דוד העוסק בתורה ניצח יואב במלחמה

אמר רבי אבא בר כהנא אילמלא דוד לא עשה יואב
מלחמה (שהיה עוסק בתורה לא עשה יואב מלחמה, אבל זכותו של
דוד עומדת לו לניצח במלחמותיו של דוד, רש"י), ואילמלא יואב
לא עסק דוד בתורה, דכתיב 'ויהי דוד עושה משפט
וצדקה לכל עמו ויואב בן צרויה על הצבא', מה טעם
דוד עשה משפט וצדקה לכל עמו משום דיואב על
הצבא, ומה טעם יואב על הצבא משום דוד עושה
משפט וצדקה לכל עמו.

(פנהדרין מט, א)

בזכות זוג תלמידי חכמים בין ארבעים אלף בעלי מלחמה כאילו אחזו מגן ותרסי

אשרי מי שמתחדש דברי תורה על פיו, וכל מי
שמתחדש דברי תורה על פיו דומה כמי שמשמיעין
אותו מן השמים, ואומר לו כך אמר הקב"ה בני בנה לי
בית המדרש, ששכר הגדול שיש לי באוצרי שלך הוא,
ובשבילך אני מציל את ישראל, שנאמר אח"כ יבחר
אלהים חדשים אז לחם שערים מגן אם יראה ורומח
בארבעים אלף בישראל. מכאן אמרו ארבעים אלפים
מישראל שנתקבצו יחד ויצאו למלחמה, ויש ביניהם זוג
אחר תלמידי חכמים, דומה להם כאלו אחזו מגן ותרסי
וחרב פיפיות בידם, לכך נאמר מגן אם יראה ורומח
בארבעים אלף בישראל.

(תנא דבי אליהו רבה פרק י)

בארבעים ב' במסורה. ויהי בארבעים. בארבעים אלף
בישראל (שופטים ה, ח). לומר אם יהיה תלמיד חכם אחד
בין ארבעים אלף צריכים לא רומח ולא מגן כי התלמיד
חכם מגין עליהם מאויביהם.

(בעל הטורים דברים א, ג)

בזכות מצות תפילין יתקיים וטרף זרוע אף קדקוד

תניא סח בין תפלה לתפלה עבירה היא (בירד) וחזרו
עליה מעורכי המלחמה, שעל שם קיום מצות תפילין
שתקנו יתקיים באנשי המלחמה וטרף זרוע אף קדקוד.

(רא"ש על הלכות תפילין סימן טו)

בזכות לשון הקודש

והיה קרבכם אל המלחמה ונגש הכהן ודבר אל העם
(דברים פרק כ ב), רש"י: ודבר אל העם - בלשון הקודש.

(רש"י)

בזכות פסוק שמע ישראל

(שם פסוק א) ואמר אלהם שמע ישראל אתם קרבים
היום למלחמה על אויביכם, אל ירך לבבכם אל תיראו
ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם.

שמע ישראל - בזכות שמע ישראל שהוא פסוק
היחוד אתם נוצחין.

(רבינו בחיי)

בזכות אמירת שמע עם תפילין שבראש דווקא

ואמר אליהם שמע ישראל, פירש"י אפילו אין בידכם
אלא זכות ק"ש בלבד כו'. אטו ק"ש מילתא זוטרתא היא,
וני"ל שהעיקר הוא על התפילין שבראש כי הקורא ק"ש
מסתמא אינו קורא כ"א ע"י תפילין שלא יהא כמעיד
עדות שקר בעצמו (ברכות יד ע"ב) וע"י תפילין שבראשו
תפול אימתה ופחד על האויבים כמ"ש (דברים כח ז) וראו
כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. ואמרו
רו"ל (ברכות ו) אלו תפילין שבראש ולדבר זה היו צריכין
במלחמה שיראו השונאים ויראו מהם. ואף ק"ש של
לילה כשם שמציל מכל מזיק ומחבל כך הוא מציל מן
האומות אשר חכם מן שרים של מעלה, ולכן סמכו
(במד"ד כ ב) ק"ש אל פסוק לא ישכב עד יאכל טרף ודם
חללים ישתה (במדבר כג כד) כי פשוטו מדבר מסתמא
בסתם מלחמה.

(כלי יקר, ועי"ש שמבאר בארוכה סוד הענין)

מזמור יענך ה' ביום צרה סגולה לנצח במלחמה

למנצח מזמור לדוד, זה המזמור חברו דוד להיות
הלויים אומרים אותו עליו בכל עת שיצא למלחמה,
והוא ענין יענך ה' ביום צרה כלומר כשתהיה בצרה עם
האויב, ישגבך כלומר יחזקך מלשון משגב והזכיר אלהי
יעקב שסבבוהו צרות רבות וניצל מהם כענין העונה
אותי ביום צרתי כו'.

(מאירי תהלים מזמור כ)

סגולות לנצח האויב

לנצח האויב, קח ד' אבנים מד' דרכים, ותכתוב על
א' ה' איש מלחמה (שמות טו, ג) בורא יה אס"ס, ועל הב'
יכתוב יתן כעף קשתו, ועל הג' כקש נדף קשתו (ישעיה
מא, ב), ועל הד' כי הנה הרשעים ידרכון קשתו (תהלים יא,
ב), וישליכם במקום האויבים וינצחם.

עוד אחרת, קח צפרדע וחתוך ראשו וידי ורגליו,
וקבור אותו בבית שונאך, וקללהו קללה נמרצת, וימות
במעט זמן בדוק ומנוסה.

אם תאמר נגד האויב 'ואת האנשים אשר פתח הבית'
וכו' (בראשית יט, א) ג' פעמים ישר והפוך, ופסוק (שמות טו,
טז) 'תפול עליהם אימתה' וכו' עד 'יעבור עם זו קנית',
הוא מסוגל עד מאוד, בדוק ומנוסה.

(סגולות ישראל מערכת א אות לט, יו"ל ע"י הרה"צ רבי
שבתי פרייזלער שליט"א אבד"ק אורשיווע)

לגרש אויב מן העיר

לגרש האויב מן העיר, קח קנה ואמור פסוק (דברים
לג, כז) 'מעונה אלהי קדם' ז' פעמים, ותשברנה על שמו,
ותראה פלאות.

להחליש את האויב, קח חרדל ומלח ויטיל עליהם
מי רגליו, ויניח בתוך המי רגלים ג' ימים, ותזרק על
פתח ביתו, ותראה פלאות.

(רפואה וחיים מירושלים אות ו-ז)

לעשות מאויב אוהב

לעשות מאויב אוהב, לך קודם זריחת השמש לפני
מזרח, ובשעה שעולה השמש יאמר: אני חייב ליתן
לך שלום מאת השם יתברך שברא אותי ואותך, שליח
תהיה לפלוני בן פלוני שיאהבני ויעשה רצוני, וכאשר
תחם ההרים וגבעות כך תחם דמו ונפשו ומראהו
לאהבתי, כן יאמר ט' ימים רצופים.

(דרך ישרה כא)

השם היוצא מאתה גבור זה השם ליוצא למלחמה וכשיאמרו בכונה ינצל מכל פגע רע במלחמה וינצח אויביו

סגולה למי שהוא במלחמה, מצאתי ברבי משה
בוטריל על ספר יצירה (פרק א' משנה ב') וזה לשונו: אמר
משה בוטריל, נשבעתי בה' אלקים שהשמות והאזכרות
לא יועילו אלא למי שיועד סוד מוצאם ומובאם, ואם
לא יעד סוד הצירוף כל מה שיבטא לחנם ינאם, כי הנה
לא יועיל לבעל המלחמה כשיהיה כתוב וחזקו כבוע
ראשו שם אל"ה, ואף על פי שאם יאמר במלחמה שלש
פעמים 'שם אל"ה יעזריני ויושיעני ויצילני' לא יועיל
לו, כי לא הציץ במחברת האור, והיא כמו טבילת הטמא
במים ואוחזו השרץ בידו, כך לא יועיל לו ביום עברה
השם הזה להזכירו, כי הדבר שלא יודע במחקר לא
יועיל, והוא כמו סומא בארובה. אבל כשיעד ביאור
הצירוף ששם אל"ה הוא אגל"א, הוא טוב להזכירו ג'
פעמים, וזה השם יוצא מאתה גבור לעולם אדני', וזה
השם היא היוצא למלחמה, וכשיאמר אותו בכונה על
סוד הקשר הקשור בסוד השתלשלות עשר ספירות,
ינצל מכל פגע רע במלחמה וינצח אויביו, עכ"ל.

(סגולות ישראל מערכת מ אות נג)

חידושי תורה הם כלי מלחמה

איתא (בתנא דבי אליהו [רבה] פ"א) בפסוק (שופטים ה')
יבחר אלקים חדשים, דר"ל שחבר השי"ת מן כל עולמו
רק חדשים, ר"ל חידושי תורה שהוא חביב על השי"ת
מה שמחדשין בתורה יותר מן הכל, עיין שם. ועל פי
זה יתבאר סיפא דקרא אז לחם שערים, כמו שדרשו
(מכות דף י" ע"ב) עומדות היו רגלינו במלחמה בשעריך
ירושלים (תהלים קכב ב), בשביל שעריך ירושלים שעסקו
בתורה. והיינו אז כשיש חידושי תורה בישראל, אז לחם
שערים, דשערים הם הלוחמים, מגן אם יראה ורומח
בישראל ר"ל דאין צריך לכלי מלחמה, והחידושים
הם כלי מלחמתם. ולכן כשנעדרו גדולי הדור מקונו
כלי מלחמה אבדו (שמואל ב' א כז), והנה מזה מבואר
דהחידושים הם כלי מלחמה לפי שהם חביבים מאד.

(ישמח משה פירשת עקב)

7172759@gmail.com

באר בשדה - שטפנשט

מלחמה לה' בעמלק מדור דור

אמירת יושב בדרך עליון

פסוק ויהי נועם יאמרו מעומד [כתבים] ויש מקומות שא"א ויהי נועם, בבית אבל רק מתחילין יושב בסתר, וכופלין פסוק אורח ימים וגו' שאז נשלם השם היוצא ממנו כו' אח"כ מצאתי בתשב"ץ כשכופלין אותו יש בו תיבות כמנין הכהנים ק"ל שכהני חשמונאי אמרו אותו במלחמה ונצחו, וכ"כ בסידור מהר"ה והיה המילוי שם של הור"ה במילוי יוד"ן כמ"ש שלי"ה כזה י' י"ו י"ד וכו'.

(מנו אברהם א"ח סימן רצה) החזו"א הורה ליהודים בירושלים בזמן המלחמה שהתנהלה בירושלים בשנת תש"ח שיהא פרק 'יושב בסתר' שגור על לשונם, והוא סגולה נפלאה להנצל מאויבים.

(החזו"א קובץ אגרות אות רד) ספר שיח יוסף ח"ג עמוד 10 מספר שגם הגויים הכירו בסגולת פרק זה, וכמו שהעיד מהגרס בריטי על גודל אנגלי תחת פיקודו של קולונל ויטלס, שבמשך ארבע שנות מלחמת העולם הראשונה לא נפגע אף לא חייל אחד מהגדוד, וזאת בשל דרישת המפקד מפיקודיו ללמוד בעל פה ולאמר בכל יום פרק צ"א בתהלים 'יושב בסתר

מורא הרה"ק משטפנשט זיע"א צופה את אופן הצלת ישראל באחרית הימים

ובעת הזאת פעם אחת בלילה אחר חצות הלכנו אני והמבדיל בין חיים למתים ר' יוזפ פראבישטשער מבית בנו הוא אדמו"ר הקדוש שלי"א, וראינו אשר אדמו"ר ז"ל עמד בהזל של אצל החלון, והחלון פתוחה לתוך הגן, והשומר עומד בחוץ נגד החלון, ושמענו אשר השומר מספר לו מאנשי החיל מרוסיא, יען הוא היה מרוסיא מאנשי החיל, ונכנסנו דרך הגן עד שבאנו קרוב נוכח החלון, וירא אותנו אדמו"ר ז"ל. ונגשנו אל החלון, ויאמר אלינו: "איט אייך, דער רעוואלווער ליגט אויף אין פענצטער האן גילאדען אויף אלע זעקס רעירן" [השמרו לכם, כי הרובה מונח על החלון כשהוא טעון על כל ששת הקנים שלן]. ונתרחקנו מעט לצדדים של החלון, ויאמר אדמו"ר ז"ל אלינו: "האט איר היינט געליינט דעם בלאט וואס ערט זיך מיט פולין?" [האם קראתם בעתון מה נשמע בפולין?], ולא השכנו דבר.

ויאמר אלינו: "אז משיח וועט קומען וועלן יודין זיך אן שמירען מיט אזא מאסט, אז ס'וועט אין זיי גיט שולט זיין קיין שום חצים ובליטטראות, חאטשי ציוואס וועט מען דאס בדארפען, נאר על פי דרך הטבע וועט אזוי זיין, דעם אייבערשטונס כוח איז גרעסער פון אלע כוחות. מיר זעיען דאך בא סנחריב'ן אז דער אייבערשטער האט גיוואלט, וואס ס'איז גיווארען, אין איין נאכט. ווי העלפט שוין דער אייבערשטער מ'זאל זאגן סאדא נא קאנא, דענמאלט וועל איך ערשט וויסען פון א וועלט צו זאגען, א פנים איך ווייס דען פון א וועלט, אז ס'קומט טאג בעיט איך אויף דער נאכט, אין אז ס'קומט נאכט בעיט איך אויף אין טאג, האט שטערקע איך האב די וועלט, אביסל דאווען איך, אביסל בין איך שלאף, אין א ביסל אזוי. אבער דענמאלט וועל איך ערשט וויסען פון א וועלט, דענמאלט וועל איך פין אייך די הויט אראפ נעמען."

[תרגום: לפני ביאת משיח צדקנו ימשחו על בני ישראל כמין חומר שיגן עליהם שלא יפגעו בהם החיצים והבליטטראות, ואם כי שלא יהיה צורך לזה, רק על פי דרך הטבע יהיה כך. הרי כחו של הקב"ה גדול ורב יותר מכל הכוחות. וכפי שאנו רואים זאת אצל סנחריב, שכשהקב"ה רצה הרי שבליילה אחד היה מה שהיה [כדאיתא במלכים (ב') י"ט ל"ה] שכל צבא סנחריב מתו בלילה אחד], מצפים אנו כבר מתי יעזור לנו השי"ת שנוכל לומר ככה... וכשיגיע העת הוזה תהיה לי כבר שייכות עם זה העולם. וכי היום יש לי שייכות עם הנעשה בעולם, הרי כשמיגיע הבוקר אני מתפלל שיבוא הלילה וכשמיגיע הלילה אני מתפלל שיעגיע הבוקר, ובאופן זה עוברים עלי הימים, מקצת מן הזמן אני עוסק בתפילות ומקצת הזמן אני טרוד בחוליי ובמכאובי, ושאר הזמן, עובר כפי שעובר. אבל אז [לכשתהיה התגלות כבודו ית'] תהיה לי שייכות עם העולם ואז אפשיט את עורכם מעליכם [היינו שידורש מהם ההנהגה הראויה בעבודת השי"ת]. עכ"ל.

(מ'ליין 'תמיץ' למשכ"ב מרן הרה"ק אדמו"ר הראשון משטפנשט זיע"א)

עליון' וזה כונה ביהם פרק ההגנה.

תיקון חטאת נעורים סגולה להנצל מחיצי המלחמה

כחצים ביד גבור כן בני הנעורים (תהלים קכז ד), להנצל מחיצי המלחמה, הסגולה להיות נשמר מן החטאת נעורים שלא לפגום ודומה לחץ כידוע, ואם כבר פגם יראה לתקן, ומדא כנגד מדה בזכות זה ינצל מן חצי המלחמה.

(חתם סופר)

זכירת זכות אבות

ויהי ידיו אמונה. מפרש בשוחר טוב שלא נענה משה ולא היה יכול לנצח המלחמה עד שהזכיר זכות אבות. והמקרא מוכיח אמונה זה אברהם דכתיב והאמין בה'. עד בא זה יצחק. שנא' ויצחק בא מבא. השמש זה יעקב. שנאמר וילן שם כי בא השמש.

(בעלי התוספות שמות יז, יב)

מזמור פג בתהילים

מזמור פג בתהילים, טוב למי שהולך למלחמה לכותבו ולישא עליו וינצח במלחמה, וכן אם חס ושלום ינצחוהו לא יוכלו להזיקו.

(שימוש תהלים)

אבני סגולה לשמירה במלחמה

סגולת אבן אחלמה משבט גד שמוחזקת את הלב שלא ירח בלכתו למלחמה

גד על אחלמה והוא הנקרא קרישטא"ל, ולכן תרגומו עין עגלא, והאבן הנקראת ליאמ"ן דומה לה אלא שיש בה אדממות, וניתנה אחלמה לגד שכשם שאחלמה והוא קרישטא"ל מצוי הרבה אצל בני אדם והכל מכירים אותו, כך שבטו של גד היו מרובין והרוגיהם ניכרין, הוא שכתוב (בראשית לג, כ) וטרף ורוע אף קדקד. וסגולת האבן הזאת שמוחזקת את הלב שלא ירח בלכתו למלחמה, ולכן נקראת אחלמה מלשון חוזק, וכענין שנאמר (ישעיה לח, טו) ותחלימני והחיני, וכתיב (איוב לט, ד) יחלמו בניהם ירכו בבר.

(רבינו בחיי פרשת תצוה)

מראקד", והאבן ירוקה ככרתי והוא ממין פראשמ"א כמו שהזכרתי. וניתנה ליהודה על שם שהוריקו פניו במעשה תמר ונתגבר על יצרו והודה ולא בוש, והוריקו פניו גם כן על שחשדו אביו על יוסף הוא שכתוב (בראשית לו, לו) חיה רעה אכלתה, וכשכא לברך את בניו אמר לו מטרף בני עליך (שם מט, ט) ונעשו פניו זכים ומבוהקים כנפך הזה שזיוו מבהיק, וכן כתוב ביהודה (שם, ח) ירך בעורף אויבך. וסגולת האבן הזאת שכל מי שנושא אויביו הופכין לו עורף ולכן נקרא נפך, וכן כתוב ביהודה ירך בעורף אויבך, וכן מציינו תגבורת מלחמות ונצחון בכל שבט יהודה, בדוד כתיב (שמואל א יח, ו) ודוד ברבבותיו, ובמשיח כתיב (ישעיה יא, ד) וברוח שפתי ימות רשע.

שמירה מחיצי ברקים

אבן יאצינטו צבע צורילא, וסגולת אבן זאת וכו' תשמור האדם מחיצי הברקים, ותשמור גם כן לאדם פן ימות במלחמה, במגפה וכו' והיא מחזקת הלב ומביאה שינה מתוקה על מי שנושאה ותרבה כבוד האדם וממונו ושכלו.

(מדרש תפילות ענף אבנים)

סגולת אבן נפך משבט יהודה שכל מי שנושא אויביו הופכין לו עורף

יהודה היה מפותח על [אבן] נפך, והוא מראקד"י ובלשון ערבי זמור"א, והתרגום כולל שני לשונות הלל, ועל כן אמר אזמרגדין מורכב מלשון זמור"א ומלשון

תפילות להנצל מטילים בעת מלחמה

סגולת היהודי הקדוש מפשיסחא

יניח ידו הימנית על המזוזה שבביתו כשילבו מכוון לשעבד עצמו וביתו להשי"ת שומר דלתות ישראל ויאמר: רבוננו של עולם, אני שלך ובית זה שלך. רבוננו של עולם, גלוי וידוע לפניך שאין בכחי לא לשמר את עצמי, ולא לשמר את הבית הזה. ומאחר ואנו בניך - ואבינו אתה, אנו עבדיך - ואדונינו אתה, לכן בחובתך לשמר עלינו ועל כל בית ישראל מפל רע, כמו שאמר חכמינו ז"ל (מנחות לג, א) לא כמדת הקדוש ברוך הוא מדת בשר ודם. מדת בשר ודם, מלך יושב מבפנים - ועבדיו משמרין אותו מבחוץ. מדת הקדוש ברוך הוא אינו כן, עבדיו יושבין מבפנים - והוא משמרן מבחוץ, שנאמר (תהלים קכא, ה) ה' שמר ה' צדק על יד ימנה, והרבה שלוחין יש לו למקום.

(אגרות אהבת יעקב - לאדמו"ר מביאלא ז"ל בשם אביו)

הרה"ק החלקת יהושע מביאלא בשם זקניו זיע"א)

ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשוננו למאיש ועד בהמה למען תדעון אשר יפלה ה' בין מצרים ובין ישראל (בא יא). כי תעבור במים אתך אני ובנהרות לא יטפוף כי תלך כמו אש לא תכוה ולהבה לא תבער בך (ישעיה מג). כל כלי יוצר עליך לא יצלח וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיעי (ישעיה יד). סורו ממני כל פועלי און כי שמן ה' קול בכיי. שמע ה' תחנתי ה' תפלתי יקח. ויבושו ויבהלו מאד כל אויבי ישובו יבושו רגע (תהלים ס"ו).

יקום אלהים יפוצו אויביו ויגושו משנאיו מפניו כהנודף עשן תנודף כהמס דונג מפגי אש, יאבדו רשעים מפני אלהים.

ויהי נעם יי אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו.

יושב בסתר עליון וכו', אנא בכח וכו'

(ספר חסדי דוד לרבי יהודה פתייה עמוד מד)

מלחמה לה' בעמלק מדור דור

עת מלחמה

עניני המלחמות במשנתו של מרן אדמו"ר הגה"ק רבי יעקב משה'אטין-באהוש ז"ע
ליקוט מתוך ספרו הק' 'אהלי יעקב'

איך מוסבר ענין מלחמת גוג ומגוג בכל דור

...בתוך סעודת שמחת תורה [שמע צ"ח] אמרתי לכ"ק חותני [שליט"א] רבינו הסב"ק רבי ישראל מהוסיאטין זי"ע: הוי"ו, שבמלחמה זו ובצרות שבאו בעקבה על ישראל נצא את ידי מלחמת גוג ומגוג. חותני [שליט"א] ענה והוא מהיושר ע"כ. אבל צריך לדעת אם יצדק לומר כן, לכאורה לא נכון לומר כן, כי באם הנלחמים אינם גוג, איך אפשר שתהיה מלחמתם מלחמת גוג, אולם מתוך מדרשו של בר קפרא (סנהדרין צד.) יוצא שלא נקבע מראש מי יהיה גוג, רק זה תלוי בגזירת השי"ת: "אמר ר' תנחום דרש בר קפרא בציפורי וכו' בקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח וסנחריב גוג ומגוג". אם כן רואים אנו כי יתכן שהשי"ת יעשה המושלים התוקפים במלחמה הזאת (גרמניה ורוסיה) גוג ומגוג.

בר קפרא מוסיף שהיה אז קטרוג נגד זה מצד מדת הדין, יען חזקיהו לא אמר שירה לפני ה'. מזה יוצא לנו הלאמוד שבכח השירה והשמחה של מצוה אפשר לקרב את הגאולה. אני אומר גם "שמחה" של מצוה, יען שירה לפני ה' ושמחה של מצוה, היא היא, דאיתא בערכין (דף יא.) אמר ר' יהודה אמר שמואל מנין לעיקר שירה מן התורה וכו' רב מתנא אמר מהכא (דברים כה, מז) תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב [מרוכ כל], איזו היא עבודה בשמחה ובטוב לבב? הוא אומר זו שירה. ובוה יובן מדוע שמחה של מצוה מקרבת את הגאולה, וזוהי תשובת המשקל תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל [בעוד שהיה לך טוב (רש"י)], באה הגלות, לכן צריך לתקן זה ולעבוד את ה' בשמחה של מצוה בזמן שהטוב חסר.

תכלית האבקות והמלחמות בין הטוב והרע ימינו עד ביאת משיחנו בקרוב

...והכל אחת, נחש הקדמוני סמאל, עזאזל, שטן שר של עשו (כדאיתא בזהר וישלח קע), ענין אחד שיש לו שמות הרבה: שורש הרע שבעולם, כי זה לעומת זה עשה האלקים (בשם לקוטי רמ"ל). ומלחמה בין הרע והטוב מאז מעולם, והיא באה לידי גילוי בהאבקות בין עשו ויעקב המרומזות בפ' וישלח, ההאבקות הזאת תמשך עד ביאת המשיח. וזהו מה שאמרו במדרש לקח טוב, ויאבק איש עמו עד עלות השחר, עד שיעלה שחר של ישראל וכו'. אומות העולם ומלכות אדום הרשעה נאבקים עם ישראל כדי להטעותם מדרך ה', המלחמה הזאת נוגעת לכסא הכבוד, כי אין הכסא שלם עד בא נצחון הטוב נגד הרע.

וזהו שאמר ריב"ל במס' חולין (אב) ויאבק איש עמו, מלמד שהעלו אבק ברגליהם עד כסא הכבוד. רמז בזה, עד היכן הדברים מגיעים.

מלחמה שבאה מרוע לב גרדא הרי מלחמת עמלק

ולא רק יצה"ר נקרא עמלק, גם כל אדם רשע מכנים אותו עמלק, כן הוא בעבודת ישראל (לפרשת וזו): שותא דעלמא לקרוא ולכנות אדם רשע בשם עמלק. ובאמת כן מצינו במדרש תנחומא סוף תצא (יא) ויאמר דוד אל הנער המגיד - ששאלו מת - אי מזה אתה, ויאמר בן איש גר עמלקי אנכי (שמואל ב' א, יג), א"ר יצחק בנו של רואה האדומי היה (ועי' ברכות יז: שדואג משבט בנימין היה) ולמה קורא אותו עמלקי מפני רשעתו. וצריך להבין למה בחרו את שם עמלק לסמל הרע, הלא גם עמים אחרים נלחמו בישראל. והנה כתוב בעקדה (סוף פרי' בשלח) עמלק היה באמת הרשע הגמור. בנוהג

שבעולם שעושי מלחמה מאחת מג' סבות: א) לכבוש ארצות. ב) מלחמת גמול. ג) לנחול כבוד גבורים. אבל במלחמת עמלק לא היה אף אחת מהסבות האלה, א) לישראל לא היתה עדיין שום נחלה. ב) על מפתח חייהם הלאומיים עמדו. ג) אין בנצחונם כבוד גבורים, כמו שנאמר (דברים כה, יח) ואתה עיף ויגע, בצאתכם ממצרים (שם). והמלחמה היתה רק מרוע לב, בחינת גם לי גם לך לא יהיה, ולכן מלחמה לה' בעמלק מדור דור. ולכן הרשעים העושים הרע מאהבת הרע, כמו הגרמנים עכשיו (במלחמת העולם השנייה), מכונים בשם עמלק, וזהו שאמר הפייטן (בפרשת וזו) על עמלק "החוש משרש נחש", כי הנחש גם הוא נושך בלי תועלת עצמית.

מלחמה לה' בעמלק

בזהר הקדוש פרשת בשלח (סו) איתא: מה חמא [משה] באמרו ליהושע בחר לנו אנשים וגו' חמא לסמאל דהיה נחית לסייע לעמלק. הוזהר מרמז בזה שלמלים "מלחמה לה' בעמלק" (שמות יז, טז), כונה כפולה, המלחמה בעם עמלק בפרט, מלחמת מצוה היא, באשר התנפל על ישראל (על דרכו) ומרוע לב בלי כל תועלת (עי' עקדה), בקש לקעקע את ביצתן ח"ו. והמלחמה נגד כח הרע בכלל, שהתלבש אז בעמלק, גם היא נקראת מלחמת עמלק, והיא מלחמה לה'.

*

דברי מוסר של יחזקאל עדיין לא עבר זמנם גם עתה, אנו רואים למשל אצל צוררי היהודים בגרמניה א) השתדלות תמידית להרבות ולשפר נשקם. ב) חנוך הנוער לאחדות לשעבר את הענינים הפרטיים לענינים הכלליים של האומה והממלכה, להביא כל קרבן בשמחה, ולקבל באהבה כל התלאות והצרות הכרוכות במלחמה לנצחון ממלכתם ולהרחבתה. כל זאת אנו צריכים לעשות למטרתנו אנו, גם אנו צריכים להרבות ולשפר את נשקנו, לחנך את בנינו וגם את עצמנו לאחדות לשעבוד עניני הפרט לעניני הכלל של אומתנו וממלכתנו, ולשאת בשמחה את התלאות והקרבנות אשר המלחמה שלנו דורשת מאתנו. ההבדל בינינו וביניהם הוא זה: נשקם שלהם הוא תותחים ואדי רעל [גזים], שלנו: תורה ותפלה וכו'. ממלכתם, מלכות הרשעה. ממלכתנו, מלכות שמים. מלחמתם, מלחמת חסם ורצח. מלחמתנו, מלחמה לה' בעמלק. נצחונם, הוא נצחון של עמלק, והוא רק זמני. נצחוננו, הנצחון של הקדושה והוא יצוה נצחי ועולמי. אי אפשר לדעת מתי יהיה אבל בא יבוא כי השי"ת הבטיחנו (שמות יז, יד) מזה אמונה את זכר עמלק מתחת השמים. מחיית עמלק וזהו רק הצד השלילי של תקן העולם. הצד החיובי, וזהי השלמת השם והכסא, תנאי מוקדם לגאולת ישראל האמתית. וזהו מרומז כאשר כתב רבינו בחיי (סוף בשלח) בפסוק (תהלים קלח, ג) כי בחר ה' בציון "איה" למושב לו, אותיות "איה" הן אותיות השלמה של השם "והכסא" (כי יד על כס פה-ה).

פ' כז-תשא תש"ח
בשבוע זה פוצצו בתים
יהודיים ביד צורר ישראל
[יש הוכחות כי יד אנגליים בזה] יותר
מהמשישים נפש נהרגו ויותר
ממאה נפצעו, מהם קשה.

איך מתגברים על הצרות והאסונות?

בעירובין (סו): מר עוקבא לא נפיק לבי דינא ביומא דשותא, כי שמעתא בעי צלותא (רש"י: דעת צלולה), ולא רק שמעתא, שמשמעה שם, אולי, משא ומתן

של הלכה, כי אם גם ד"ת סתם, כך לשון הוזהר בפ' יתרו (פט) מלה דאורייתא בעי צחותא. ובכן יובן שבימי חושך ואפלה כאלה, ביחוד אחר האסון הנורא שקרה בירושלים בשבוע זה, קשה לרכז את המחשבות ולאמור ד"ת בסדר נכון ובצורה הגונה. אולם תורה היא מן ארבעה הדברים הצריכים חזק (ברכות לב), ופירש רש"י שם: "שיתחזק האדם בהן תמיד" בכל כחו". וביותר צריך להתחזק בתורה כי היא "חייו ואורו ימיו", ועל אחת כמה וכמה לעת כזאת, שצרות הגלות הולכות ומתגברות. א) כי התורה היא המעין היחיד, שאפשר לנו לשאוב ממנו נחומים ועוד, כמבואר בזה"ק פרשת תשא (דף קפח: - ר' יוסי) ישראל אזלין לבי מדרשות, פתחין ספרין ורואים בהם מה רב טוב הצפון להם, מתנחמין ויכלין למקים ולמסבל גלותא. ב) התעסקות בתורה מקרבת את הגאולה, כמבואר בזהר חדש (פ' בראשית ח, ד): אמר הקב"ה בגליות הראשונות נגאלו ישראל בזכות אברהם יצחק ויעקב. עכשיו, הם חטאו בתורה, שנתתי למשה ונקראת על שמו, שנאמר (מלאכי ג, כב) וזכרו תורת משה עבדי, כד יתובן ויתעסקון בתורתו, בזכות משה אני גואלם, א) אנו עומדים במלחמה כבדה ונחוץ לנו נשק וכלי זיין, והתורה גם היא כלי זיין, רוחני, אבל יעיל, שכל העוסק בתורה, אויביו נופלין לפניו (ב"ק יז).

משה יהיה גואל אחרון

הזכרתי דברי הוזהר חדש: אמר הקב"ה, יתובן ויתעסקון באורייתא "ובזכות משה" אני גואלם. ואור החיים פרשה זו (תשא לב, י ב"ה) ועתה הניחה לי כתוב בזה"ל: משה יהיה הגואל, וכו' בהרבה מקומות בזה"ק בשנוי לשון (בראשית כה: סוף ויחי: השמטות דף רנב, עד כי יבא שילה: תק"ו תכ"ב סו ריע"א), וזה פלא לכאורה, הלא לפי המסורה דוד הוא הגואל [כדבר האמור בשיירי עזר ע"י דוד כ"ו]? אולם אין בזה סתירה כלל כמבואר בתרגום יונתן פ' בא (כב, מב) משה יפוק מן גו מדברא ומלכא משיחא מן גו רומא דין ידבר בריש עננא ודין ידבר בריש עננא ומימרא דה' מדבר בין תרויהון ואינן מהלכין כחדא כו'. וכן משה ישתתף בגאולת ישראל. ובכלי יקר סוף פ' בשלח (יז, יב) ויהי ידיו אמונה עד בא השמש [עד ביאת הגואל]. שמש כנוי לגואל, שנאמר (תהלים פט, לו) וכסאו כשמש נגדי. ובפסוק הזה "ויהי ידיו אמונה כו" כתוב כלי יקר, מרומז מה שאמרו על משה שישתתף בגאולה.

ה'שמי' דימוי לגאולה

ומדוע השמש כנוי לגואל? הטעם הפשוט: לילה, הוא סמל הגלות. בוקר, סמל הגאולה. כאשר כתב רש"י (תהלים צב, ג) בפירוש על הפסוק להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות. וכמו השמש עושה את הבוקר, כן הגואל מבגיא את הגאולה. אבל יש עוד טעם, השמש בשקיעתה אינה חדלה ע"י זה מלהיות, היא קיימת, ורק מעינינו נעלמה, ואור הירח מעיד על זה. כך הגואל קיים, דוד מלך ישראל חי וקים (ר"ה כה), ומוכן בכל עת להופיע. אע"פ שיתמהמה אחכה לו בכל יום שיבא, וזה אחד מעיקרי האמונה.

ענין זה כתוב בזה"ק (בראשית לו): על משה [הלא גם הוא בבחינת גואל]: משה לא מית אלא אתכניש מעלמא, דהא שמשא, אע"ג דאתכוש לא מית, אלא עאל ואנהיר בסיהרא. דוד מלך ישראל חי וקים - משה לא מית, זהו ענין אחר, כי שניהם שותפים בגאולה.

אין להתאיש מהגאולה

והנה השתדלות השטן היא להביא את ישראל לידי התיאשות מן הגאולה ומן הגואל, כי היאשו גורם לסור מן הדרך אשר צוה ה', ידוע שסיפורי התורה ופרושי חז"ל השייכים להם מכילים רמזים אזהרות ולמודים

מלחמה לה' בעמלק מדור דור

צריך להזכיר את דוד. כלומר צריך לזכור כי הקמת המדינה היהודית, אף כי אין ערוך לחשיבותה, עדיין אינה הגאולה המקווה שהובטחה לנו, הגאולה האמתית קשורה בביאת משיח בן דוד - לדוד להזכיר!

התחזקות במידת הקדושה בעת מלחמה

והנה בזמן מלחמה צריך עוד יותר להתחזק ולהתאמץ בקדושה, ככתוב (דברים כג, טו) כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת אויביך לפניך והיה מחנך קדוש, ואיתא בזה (אחרי עה) מחנך, גופך ורמ"ח איבריך שיהיו קדושים, עי' של"ה נשא. וכתב של"ה (שם) כי ענין זה מרומז גם בפסוק (במדבר ה, א) צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה, שלש מחנות היו שם (רש"י שם) [והרמז]: המחנה האחת, הראש של האדם, שבו המחנה, שהוא שורש המחשבות, וישלח משם אפילו טומאה קלה, כמו שאמרו חז"ל (יומא כט). הרהורי עבירה קשה מעבירה. מחנה שניה, הלב, שהיא חיות הגוף, שני למוח וצריך להיות לב טהור ולב טוב. מחנה שליש, הבטן וכליו, גם משם ישלח כל טומאה, וכל זה נכלל במצוה והיה מחנך קדוש. ובה קשורה ההבטחה כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת אויביך לפניך.

אייר תש"ח אין התקיעות בחצוצרות מועילות אלא רק ביחד עם ה'תשובה'

וכי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורך אתכם והרעתם בחצוצרות ונזכרתם לפני ה' אלקיכם ונושעתם מאויביכם. יש להעיר: (א) לכאורה היה די לאמור, וכי תבואו מלחמה בארצכם והרעתם בחצוצרות ונזכרתם וגו'. (ב) "על הצר הצורך" לשון משמע שבצורך אחד מדובר - ונושעתם מ"אויביכם" לשון רבים, משמע שהמלחמה היא באויבים רבים, והנה לפי הספרי (י, ט) מדבר הכתוב הזה במלחמה של אחרית הימים, שלפני הגאולה הנצחית. אם כן אפשר שבפסוק הזה מרומזת המלחמה הנוכחית המתנהלת נגדנו בארץ ישראל, הצר הצורך, לשון יחיד, כי הוא רק אחד, והוא מסית בנו אויבים רבים [מצרים, עבר הירדן, עירק, סוריה, לבנון]. ואומרת התורה: והרעתם בחצוצרות ונזכרתם לפני ה' אלקיכם ונושעתם מאויביכם, מוכן שאין הכונה שהתרועה בחצוצרות לבדה מספיק להביא את התשובה והנצחון, העיקר הוא התשובה, שהתרועה מזוהירה עליה ומעוררת את הלבבות לה', כמש"כ הרמב"ם ז"ל (הל' תשובה פ"ג ה"ד): אע"פ שתקיעת שופר גזירת הכתוב, רמז יש בה: עורר ישנים משנתכם וכו' וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה כו'.

וגם במלה "חצוצרה" עצמה יש רמז, כמובא בשם המגיד הגדול ז"ל ממזריטש בספרי תלמידיו (עבודת ישראל, אוהב ישראל, אורח לחיים, ברית אברהם), ז"ל עבודת ישראל (בהעלותך): הנה קבלנו מאדמו"ר הגאון מהר"ב [ממזריטש] זלה"ה צירוף חצוצרות - חצי צורות (המלה חצוצרה הוא צירוף של שתי מלות: "חצי", "צורה"). והוא מסביר את הענין כך: החצוצרות היו מרמוזות על כנסת ישראל עם דודה, שכל אחד לבדו הוא כביכול רק חצי צורה, והיחוד ביניהם עושה צורה שלמה. והוא, עבודת ישראל, מפרש בזה את המדרש (רבה בהעלותך פט"ו, ג): עשה לך שתי חצוצרות וגו' זה שאמר הכתוב (תהלים כד, י) שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד. את הביאור בצורתו תוכלו למצוא בספר עבודת ישראל.

אבל שבעים פנים לתורה, ואני אומר לכם את הגרסה לעניות דעתי, ופירושי למדרש הנ"ל גם הוא מיוסד על מאמרו של המגיד הגדול ז"ל: כאשר גמר שלמה המלך את הבנין אמר שאו שערים ראשיכם ויבא מלך הכבוד, יען כי הבנין בלי הקשר והיחוד עם מלך הכבוד הוא רק חצי צורה. ועל זה מרמז המדרש: עשה לך שתי חצוצרות, רמז שכנסת ישראל ודודה כל אחד רק חצי צורה, ורק על ידי היחוד נעשה צורה שלמה. וזהו שאמר שלמה שאו שערים ראשיכם וגו' ויבא מלך

בישראל יותר מדי, הן עוד הוסיפו להרע: ענו ורצחו. ובכן, אנו מקוים, ומתפללים כי אלקים ישיע ציון ויבנה ערי יהודה וזרע עבדיו ינחלוה ואוהבי שמו ישכנו בה, פסוק זה הוא בתהלים ס"ז פסוק ט, ואח"כ מתחיל

זקן חסידי שטפנשט הרה"צ הישיש רבי נפתלי כהן שליט"א מציג את שלושת הקמיעות לשמירה והגנה שנתן הצדיק משטפנשט זיע"א בעת צרה ומגיפה, הקמיעות הללו הצילו מאות ואפלים ובס"ד אתמחי גברא ואתמחי קמיע.

קמיע הצדיק משטפנשט בחדר הצדיק רבי דב קוק שליט"א

הגאון הצדיק רבי דב הכהן קוק שליט"א ביקש בעת אישופו בבית הרפואה להניח עליו את הקמיע של הצדיק משטפנשט זצ"ל כסגולה לשמירה, הגנה ורפואה, בעת שאחז את הקמיע הקדוש שוחח הרב שליט"א לפני הסובבים אותו ממעלת וסגולת הצדיק משטפנשט, ומנה את שמות הצדיקים הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטפנשט, בן רבינו מנחם נחום, בן רבינו ישראל מרז"ן, בן רבינו שלום מפרוהובישיט, בן רבינו אברהם המלאך, בן רבינו דב המגיד ממעזריטש, וכוונתם תגן עלינו, כשנפגע גילה לפני הנאספים ליד: "אני קרוי על שם רבי דב המגיד ממעזריטש וזכורתי יגן עלינו", לאחר המעמד המרטיט ביקש להתפלל תפילת מנחה, ולאחריה פרקי תהילים ואמירת "ג' מידות של רחמים למען הצלת עם ישראל ופדותו.

פרשה ע' למנצח לדוד להזכיר, וכתב רש"י שם בשם מדרש תהלים: למעלה מן הענין נאמר כי אלקים ישיע ציון וגו' וזרע עבדיו ינחלוה וגו', הרי הדיר בנוי והצאן כנוס, והרועה זה דוד לא נזכר, לכך נאמר למנצח לדוד להזכיר.

זאת אומרת: כאשר אלקים ישיע ציון, למרות אוימי אויבינו, ויבנה ערי יהודה וזרע עבדיו ינחלוה,

בשביל ישראל, בפרשת תשא מספרת התורה: וירא העם כי בושש משה לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן וגו' וכתב רש"י (ויע' גם רש"י שבת פט, ד"ה כשעלה): בא השטן וערכב את העולם והראה דמות חשך ואפלה וערוביב לאמור (כדי שיאמרו) ודאי מת משה. וכוונתו הרעה של השטן היתה להביא את ישראל לידי יאוש, להתיאש ממשו, מן הגואל. גם עכשיו בא השטן וערכב את העולם, ומראה דמות חושך ואפלה וערוביב, כדי להביא את העם להתיאש ממשו, כלומר מן הגאולה. וצריך להזהר מאד לבטלי שכוח את הלחץ, את האזהרה שבסיפור התורה הנ"ל, ולהתחזק באמונה ולא להתיאש ח"ו, ולעסוק בתורה בשקידה רבה, ודבר ה' יקום: כד יתבונן ויתעסקון בתורה - בזכות משה אני גואלם.

התורה היא ה'כלי זין' של בני ישראל ואינה תלויה בחסדי אמריקה

אנו עומדים במלחמה כבדה ונחוץ לנו נשק וכלי זין, והתורה גם היא כלי זין, כלי זין רוחני אבל יעיל: כל העוסק בתורה אויבו נופלין לפניו (ב"ק יז), אולם שם, השם "זיין" לא נזכר, אבל במ"ר פ' נשא (כ, ג) אמר רשב"י אמתה של תורה זיין לבעליה [אנב: אמתה של תורה, זוהי תורה לשמה]. שם עוד: אמר רשב"י זיין נתן הקב"ה לישראל ושם המפורש כתוב עליו. שני מאמרים מרשב"י זה אצל זה, מכוונים לשני ענינים שונים בבחינתם, אמתה של תורה זיין היא לבעליה, ובסיני נתן הקב"ה לישראל זיין ושם המפורש כתוב עליו - זוהי בחינה יותר גבוהה. ואיפה מרומז ענין זה בתורה? רשב"י מביא במ"ר פ' פקודי (גא, ח) רשב"י אומר כלי זיין נתן להם הקב"ה והשם הגדול חקוק עליו, וכל הימים שהיה בידם לא היה מלאך המות יכול לשלוט בהם, ומינין אתה למד? ממה שכתוב (שמות לז, ה) ואתה הורד עדיך מעליך, עדים מהר חורב הוא הוא היינש שנתן להם אז, הוא אשר כתב תרגום וינתן: ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, ואתרוקנו בני ישראל מן תיקון וזיניהן דשמא רבא מפרש כתוב בהון, דאיתיהב להון למתנה בטוור חורב.

והנה בטרם חטאו ישראל היה להם עדים מהר חורב, ולא היה יכול מלאך המות לשלוט בהם כדברי רשב"י. וזוהי שכתוב בספר שופטים (ג, א) ואלה הגוים אשר הניח ה' לנסות בם את ישראל וגו' רק למען דעת דורות בני ישראל ללמד מלחמה, אשר לפנים לא ידעום, רש"י: למען דעת ולהתבונן דורות בני ישראל הבאים מה החטא גורם, כי עתה זקוקים ללמוד מלחמה. עכשיו נחוצים לנו כלי זיין חומריים, אבל אסור לשכוח, כי אמיתתה של תורה גם היא זיין לבעליה, כדברי רשב"י. והוא הנשק העיקרי שלנו, אשר בלתי נצחוננו לא יתכן, והשגת הנשק הזה איננה תלויה בהסכמת אמריקה או בריטניה, היה בידינו זיין ממדרגה יותר גבוהה, זיין ששם המפורש חקוק עליו, עדיינו מהר חורב, שכל מי שהוא בידו, אין מלאך המות יכול לשלוט בו. אבל גם זה יושב לנו, כדאמר ר"ל (שבת פח פס"א): עתיד הקב"ה להחזירו לנו [העדי מהר חורב], שנאמר (ישעיה לה, ט) ופדויה ה' ישובנו ובאר ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם - שמחה שמעולם על ראשם. ואז יקוים: וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך (דברים כח, ט).

אייר תש"ח בעת מלחמת ה'שחרור' - ב'ירושלים' לדעת תורה

אנו עומדים במלחמה כבדה, מלחמת מגן, כחות החושך והטומאה נאספו עלינו למנוע שלטון ישראל אף על חלק קטן של א"י, אין אנו דוחקים את הקץ אבל הקץ דוחק אותנו. הצרות והתלאות ומאורעות הדמים בעשרת השנים האחרונות דחפנו לארץ ישראל, והטריחונו לאמציים בכוון פריקת עול זרים מעל צוארנו ושחרור הארץ מידי נכריים. גם לא מרדנו באומות העולם, הלא הן הכירו בזכותנו על מדינה עצמאית בא"י. גם לא עלינו בחומה - יחד ביד חזקה (כפרוש רש"י כתובות קיא ר"ע"א), כי אם ברישיונות כניסה, מעט, מעט, או בצנעה, לא השתמשנו באניות מלחמה, אדרבה אוה"ע הם עברו על שבועתם. לא להשתעבד

מלחמה לה' בעמלק מדור דור

דרישת חזק

קביעת הרגשת ה'בטחון' כצור איתן בתוך רגשי הלב

על פי משנתו של רבינו יונה וביאורו של מרן המשגיח רבי יחזקאל לוינסקי זצ"ל

שיחת חזק ואמונה בעניני דיומא מפי ה'מגיד מ'שרים' הגאון רבי מיכאל בוגנים שליט"א בשיעורו הקבוע

מיד' יום ראשון בבית מדרשו שטפנשט רח' מהרש"ל 13 בבני ברק

לרגל מלחמת איראן - סיון תשפ"ה

לעולם. וכיון שהתשועה אינה מקורית, אם כן הבל היא ואין תבטחו בו.

לכלים ולטילים אין כל כח עצמי

ממשיך רבי ירוחם ומבאר: הנה כשיראה האדם אבן גדולה מאוד - האם יפחד ממנה? כשיראה אדם מוטות ברזל כבדים מאוד מונחים לפניו - האם יפחד מהם? אין ספק כי באבנים ובברזל רב הכח והגבורה, אבל גם בעד כח וגבורה לכשעצמם אין מה לפחד. הכח והגבורה אינם מיוחסים להם. אם אדם לא יורקם, אם כך הרי הנך מורד בהם - כוחם וגבורתם לא יפעלו מאומה!

גם בעת שעוג מלך הבשן בא להילחם בישראל - אין מה לפחד ממנו, ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם. כי לחמנו הם - האם תעלה על דעתך מחשבה כי הלחם ימאן מלהיחתך? אלא ודאי כי אצלך יש חילוק גדול בין מציאות של אדם למציאות של לחם, אם כך הרי הנך מורד בה, כי תחשוב כי יש מה לפחד מן האדם, כי אמנם כי יש בו כח וגבורה יותר מפת לחם.

מה מבהיל וגורא דמיון הכתוב לפת לחם! עד כמה היא מידת התביעה על האדם, כי בעיני צריכים שניהם להיות שווים - עד כאן לשון רבי ירוחם.

הכל תלוי בגזירת שמים

דרכו של הפחד, שהוא משתלט על מחשבת האדם ומטרידו במחשבות אוויליות המתרוצצות במוחו הלך ושוב. "יש להם טילים ארוכי טווח, טילים בליסטיים, פצצה גרעינית, פיגועים קשים מכל הגוונים והסוגים" וכדומה. אבל אנו נדרשים לזכור את ההשוואה של ר' ירוחם בין כל אותם כוחות עצומים לבין לחם: כשם שהלחם אינו יכול להיחתך מעצמו, כך כל אותם טילים, טנקים ורובים - המה כולם כלי ברזל רבי עוצמה, אבל המציאות שלהם היא שהם גושי ברזל מונחים ומושבתים שאין להם כח עצמי כלל! עלינו לחזור ולשנן כי 'אלוקים אמר לו קלל', והשימוש בכל אותם כלים לטוב או לרע הוא אך ורק לפי גזירת הבורא יתברך שמו.

**ועלינו מוטל, אם כך, להתחזק
שוב ושוב באמונה חזקה
ולהרבות בתפילה ותחנונים
שיגזור עלינו רק גזירות טובות,
לחיים טובים ארוכים ולשלום!**

הקב"ה עוזבו ביד הסיבות... החובה להאמין איננה רק בשכל, אלא שעיקרה הוא בלב - להאמין בלב שלם ולהתהלך רגוע ושקט.

כגודל הבטחון כן גודל הישועה

הסכיתו ושמעו, רבותי, ליסוד נחוץ וחשוב ביותר שכותב בענין זה הסבא מקלם, רבינו שמחה זיטל ב"ר ישראל זיו זצוק"ל, וכך הוא כותב: "הנה היה מקום לחשוב שפסוק זה 'לא תירא מהם' אינו אלא 'גילוי מילתא' המלמדנו סוד שאין מה לפחד כי הקב"ה יושיענו. אבל האמת היא שאין הדבר כן, והוא לא 'גילוי מילתא' אלא ציווי מיוחד לכל איש ישראל, שברגע שהינו עומד בפחד של מלחמה מוטל עליו לא לפחד כלל ולבטוח בריבוננו של עולם!

'ישועת ה' ודאי שתבוא, אבל היא רק כ'פועל יוצא' של קיום הציווי, כי הבטחון הוא תנאי קודם לישועה... אין כאן מציאות של ישועה שהאדם נדרש להאמין בה, אלא הדברים פועלים להפך: מתחילה האדם מאמין בישועת ה' ובטוח בה, ומכאן אותו בטחון הישועה גם היא מובטחת לבוא.

ענין זה נמצא כתוב ברמב"ן בהכרזת השוטרים קודם היציאה למלחמה, (דברים כ, ח): "מי האיש הירא וירך הקלב ילך וישב לביתו", ומבאר הרמב"ן: "כי מי שירא אחר הבטחת הכהן, איננו בטוח בה' כראוי ולא יעשה לו הנס".

והוסיף עוד מרן המשגיח ר' יחזקאל לוינסקי זצ"ל, שאותו חיוב שלא לירוא שנדרש מאיתנו בשעה נוראה שכזאת, איננו מגיע לא מתוך חוסר שימת לב או מתוך ביטול של ליצנות, אלא מתוך מחשבה והכרה ברורה ומתוך זכירת הישועה ביציאת מצרים, שהיא אות לנו תמיד לישועת ה'. וגם אם לא ראויים אנו במעשינו, אף על פי כן לא נירא, וזהו הדרך הנכונה לבטל המורא, דווקא מתוך חזקת בטחון ומחשבה.

ושווא תשועת אדם

וכיצד באמת נלחמים בפחד? זאת נלמד מהמשך הפסוק: "כי לחמנו הם סר צלם מעליהם וה' אתנו אל תיראם", ורש"י מפרש: "נאכלם כלום". מבאר רבי ירוחם ממיר: "מליצה נוראה וכה מלמדת, העמידה כאן התורה. אמר הכתוב (תהלים קמו, א): 'אל תבטחו בנדיבים כבן אדם שאין לו תשועה'. ביאור 'שאין לו תשועה' - הכוונה שהתשועה שאמנם ביד האדם להושיע, זו התשועה לא מתייחסת אליו. 'שאין לו תשועה' - אצלו אין המקור לתשועה, והוא ראייה כי הרי 'תצא רוחו יושב לאדמתו ביום ההוא אבדו עשתנותיו' (שם שם ד) - התשועה מקורית אינה נפסקת

צו השעה - "לא תירא מהם"

נמצאים אנו עתה בתקופה של מלחמה מאיימת העומדת לפתחנו. מצב זה מחייב אותנו לחזק את עצמנו בחזקת מיוחדת בבטחון מוחלט בקב"ה ובהסרת פחד ויראה מליבנו, כמו שנאמר 'לא תירא מהם'. ויש לנו לדעת בבירור כי ההתחזקות במידת הבטחון אינה בגדר 'מידת חסידות' בעלמא, אלא שזוהו ציווי מפורש בתורה (דברים י, יז): "כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני איכה אוכל להורישם - לא תירא מהם".

במצב בו אנו נמצאים, יתכן שאדם אומר לעצמו: אנחנו עומדים כעת מול עמים רבים, שכוחו של כל אחד בפני עצמו רב ועצום, וכל שכן כשהם מתאחדים בעצה אחת להשמידנו, ואין אפשר לומר לנו שלא נפחד! אבל עלינו לדעת שדווקא במצב שכזה הקב"ה מצווה עלינו "אל תירא מהם"!

כל העמים כולם נחשבים בעיני הקב"ה כחידים

בהמשך הפסוקים נאמר: "פי תצא למלחמה על איבך וראית סוס ורכב עם רב ממך, והשאלה הפשוטה עולה מאליה: לכאורה הפסוק סותר את עצמו מיניה וביה! אם ראתי אך ורק 'סוס ורכב', חיל מצומצם, למה נכתב מיד לאחר מכן 'עם רב ממך'?

אלא הביאור הוא, שבאמת בעיני בשר ואדם נראים העמים כולם כחיל עצום וגדול, 'עם רב ממך'. אבל בעיני הקב"ה כל העמים כולם אינם אלא רק כ'סוס ורכב', ולכן מצווה אותנו הקב"ה 'לא תירא מהם'.

בטחון מוחלט בה' ולא בסיבות

רבינו יונה מפרש ענין זה ביתר עמקות (אור התשובה), וזה לשונו: "הוזהרנו בזה, שאם יראה האדם כי צרה קרובה, תהיה ישועת ה' בלבבו ויבטח עליה". בימי המלחמה האלו בהם אנו מצויים, ישנם רגעים מפחידים עד מאוד: הטיילים נשלחו כבר והאזעקות נשמעות מכל עבר, ותחושה ש'צרה קרובה לבוא' מתפשטת בחלל הלב. אך מהו תפקידנו בשעה קריטית זו? עלינו מוטלת החובה להאמין באמונה שלמה שהקב"ה עשה עושה ויעשה לכל המעשים, ולבטוח בישועת ה'. לבטוח בישועת ה' הכוונה היא להאמין רק בה, ולא להאמין ולבטוח, חלילה, בסיבות, כגון: כיפת ברזל תיירט / אני נמצא בחדר מוגן, במקלט, בממ"ד / אמריקה תשלח לנו חימוש, וכדומה. אם האדם נתון מקום בליבו לסיבות - הוא עובר על לאו זה של "לא תירא מהם", ובנוסף לכך

המשך עת מלחמה מעמוד 6

שבתורה? ת"ל ונושעתם מאויביכם [לשון רבים, מכל אויביכם], איזו היא מלחמה, שישראל נושעים בה ואין אחריה שעבוד? אין אתה מוצא אלא מלחמת גוג ומגוג. וכן הוא אומר - כך מסיים ספרי - ויצא ה' ונלחם בגוים ההם (זכריה י, א), וכתוב אחריו שם (יה, ט) והיה ה' למלך על כל הארץ. יתן ה' שההבטחה הזאת תקום במלחמה הנוכחית, שאנו עומדים בה: ויצא ה' ונלחם בגוים ההם - והיה ה' למלך על כל הארץ.

לצורה אחת, שלמה], אם נקבל עלינו ללכת בדרך התורה, המובילה ליחוד השלם בין כנסת ישראל למלך הכבוד יקום בנו במהרה: ונוכרתם לפני ה' אלקיכם ונושעתם מאויביכם.

אמרת למעלה כי לפי הספרי במלחמה של אחרית הימים הכתוב מדבר. זה לשונו (בהעלותך י, ט): וכי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורך אתכם, במלחמת גוג ומגוג הכתוב מדבר, או אינו אלא בכל מלחמות

הכבוד. גם אנחנו עתה, בהתכוננו לבנות בעזרת השי"ת ולפתח את ארץ ישראל למגורים בהרבה לאחינו בני ישראל, ואנו עומדים במלחמה על הצר הצורך אותנו, צריכים לזכור את הרמז שבשתי החצוצרות, כלומר: אנו צריכים לזכור שמלכות ישראל בלי הקשר והיחוד עם מלך הכבוד היא רק חצי צורה (והרעם, לשון רעות ואחזה, תרועת מלך בו [בכל כג, כא] פירש רש"י, כמו איש רעים להתרועע משלי יח, כד) לשון רעות והתחברות. והרעם בחצוצרות, רמז שצריך לחבר ולחדד את שני חצאי הצורות ככיל וילעשת